

101 Eesti lindu

Sellesse raamatusse on ornitoloogist autor Eve Mägi kirjutanud lugusid 101 linnust. Need lood on esitatud lihtsalt ja huvitavalt, liialdamata teadusliku terminoloogia ja keeruliste mõistetega. Samas annab raamat lindude kohta piisavalt teavet. Paljud lood on lõputa, sest enamasti oleks lõpp pidanud kõlama nagu vanades muinasjutudes: ...ja kui nad surnud ei ole, siis elavad nad õnnelikult edasi. Vt lk 8

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 8 (53)

9. detsember 2010

kommentaari

21. sajandi ennemuistsed jutud

„Sada saarelehte, tuhat toomelehte“ – kõik me ju mäletame seda raamatut oma lapsepõlvest! Ilmselt peab aga iga põlvkonna või paari tagant vähemalt teose väljanägemist uuendama, kui asi klassikaks osutub. Kirjastus Koolibri on võtnud väga suure riski, sest uue aja lapsed ju loevad kordi vähem kui nende vanemad.

Siin tuleb appi visuaalse külje rõhutamise. Mõned kirjastused on proovinud välja anda originaalilustratsioonidega uustrukke, kuid ma ei usu sellise lähenemise edusse. Vanemad ehk nostalgias ostavad, aga kas näiteks 60ndate iseenesest klassikalistel illustatsioonidel on mõju arvutimängude põlvkonnale?

Uustrükk tugineb ennekõike illustraator Regina Lukk-Toomperre tohutule tööle. Need on virtuoossed pildid ja pildikesed, mitte lüüriline udu; neis on ironiat ja kohati lausa sürrealismi. Hea idee on raamatu läbiv kahevärvilisus, lõöv punane kõrvuti pliiatsijoonituse erinevate halltoonide ja faktuuridega, mille kasutamine tuletab meelde eesti graafika ja joonistuse kuldaegu, eriti Herald Eelma üht loomeperioodi. Kasutatakse ruumi ja õhku, tihti ilmub mõni olend või detail hoopis lehekülje servast ja jääb osalt varjatuks. Piltide paigutuses on rütmi, suurele järgneb väike ja vastupidi. Valgetele tekstilehekülgedele järgnevad punased mõistatusteküljed.

Kunstnik on koos abikaasa Kalle Toomperrega ka raamatu kujundaja. Algul kõhklusin natuke Kalle Toomperre enda tehtud neorahvusliku kirjatüübi Reggi kasutamise üle, eks ole neid, seni põhiliselt Mart Andersoni loodud kindla iseloomu ja selgete ajalooliste vihjetega (ja loomulikult Viru Valge etikette meenutavaid) kirju viimasel ajal kuritarvitatud piisavalt.

Kuid selles raamatus on neil õigus olemas, nad nagu seovad ajastuid, meie aega ja Günther Reindorffi päevi. Ja õnneks pole neid kasutades laotud põhiteksti, milleks on hoopis harilikum, kuigi elegantne kiri. Lapslugeja jaoks on see küll vist punkt või paar pisike. Raamatute kirja ja formaadi suurenemine on praegu globaalne trend, seda küll rohkem inimkonna vananemise ja prillikandjate pärast.

Harv juhul, kus lihtsa asja kallal on tehtud palju tööd ja suudetud mööda hiilida ülekujundamise lõksust.

TÕNU KAALEP
graafiline disainer

Paabeli raamatukogu vaeb vabadust

JÜRGEN ROOSTE

Tallinna kirjandusfestivali Head-Read raames peetav Paabeli raamatukogu, kus loovikud kõnelevad tähenduslikest ja tähtsast (tähisist asjust), toimub tänava ühepäevase konverentsina laupäeval, 11. detsembril. Tänavuseks teemaks on välja hõigatud: „Sõbrad, mis on vabadus?“ ja motoks „Mõmmi aabitsa“ Rebase Reinu vastus sellele: „Vabadus on see, kui sa pole enam kännu külge kinni seotud!“ Ettekandeid ja vaatepunkte on servast serva – kultuuripoliitilistest valupunktidest alates ja filosoofiliste küsimustega lõpetades.

Franz Kafka proosapaljas „Aruanne akadeemiale“ peab inimeseks saanud (täpsemini hakanud) ahv haritud häradele ettekannet oma teekonnast orjuse. Ta kirjeldab oma õovastavat, kafkalikku reisi tillukesse puurikasti vangistatuna – kuidas ta väljapääsu otsis: „Kardan, et minust täpselt aru ei saada, mida ma mõtlen väljapääsu all. Ma tarvitan seda sõna kõige tavalisemas ja täielikumas mõttes. Meelega ei ütle ma: vabadus. Ma ei mõtle seda suurt tunnet – olla vaba igas suunas. Ahvina ma võib-olla tundsin seda ja ma olen õpinud tundma inimesi, kes igatsevad selle järele. Mis aga minusse puutub, siis ei nõudnud ma vabadust ei seekord ega nõua seda ka praegu. Muuseas: vabadusega petavad inimesed ennast liiga tihti. Ja vabadus kuulub kõige õilsamate tunnete hulka, nii on ka vastav enesepettus üks kõige õilsamaid. Varieetes nägin ma oma etteaste eel tihti trapetsitel tegutsevat kunstnikepaari. Nad õõtsusid, nad kiikusid, üks hoidis teist hammaste abil juuksepidi õhus. „Kas see on inimeste vabadus,“ mõtlesin mina, „oma liigutuste valitsemine.“ Oh püha looduse mõnitamist! Ükski hoone ei jää püsti, kui kogu ahvkond naerma puhkeb seda pilti vaadates. (Tõlkinud A. Sang)

Seega: vaba saad sa olla vaid sel hetkel, kui too mõiste sul meeledegi ei tule kui on ainult tunne? Teisalt: kas me tänane ühiskond vaatab kunstnikku nagu toda inimeseks saanud ahvi? Või hoopis nagu ahv vaatas trapetsiartisti – kui kohmakalt küll neil too vabaduse matkimine välja kukub? Kas piisab sellest, et me kännu külge seotud pole? Või võib olla vaba ka ahelais, kastis, kütkeis?

Sellele retkele teid kaasa kutsumegi, loodetavasti saab tost taaskord üks pidu sõnas eneses.

Jõulukuu raamatunädalal Rahvusraamatukogus toimunud juba aastaid. Ka seekord on raamatümüügit võimalik rohkem kui 50 kirjastuselt leida häid kinke jõulukotti. Raamatümüük kestab kuni 11. detsembrini. FOTO: TEET MALRSOOS

Paabeli raamatukogu

Laupäeval, 11. detsembril Rahvusraamatukogu väikeses konverentsisaalis. Osavõtt on tasuta.

I OSA

- 12.00 Karl Martin Sinijärv „Paabel, põöbel ja piibel“
- 12.10 Tommyboy – luulet
- 12.20 Anders Härm „Tootmine versus loomemajandus. Marksism versus neoliberalism“
- 12.45 Külli-Riin Tiggasson „Sõnavabariik“
- 13.10 Artur Talvik: „Kuidas olla vaba, kui su käed on seotud? Tänaasest kultuuripoliitikast ja kunstnike osast selles.“
- 13.35-13.50 kohvipaus

II OSA

- 13.50 Peeter Sauter, luulet
- 14.00 Tiit Aleksejev „Vabadus kirjutada: ajaloolisest romaanist“
- 14.25 Paavo Matsin „Maag ja nupuga nuga. Mõned mõtted kriitiku vabadusest“

- 14.50 Johannes Veski „Tööplaan“
- 15.15 Siim Aimla „Ka auditoorium peab oma vabadust tunnetama“
- 15.40-15.55 kohvipaus

III OSA

- 15.55 Rene Raotma – luulet
- 16.05 Aleksei Turovski „Loomariik ja vabadus“
- 16.30 Valdur Mikita „Keelest ja vabadusest“
- 16.55 Lauri Sommer „Eraklus kui vabaduse tee või ummik“
- 17.20 Vestlusring: tõlkija vabadus ja vastutus kultuuri alustekstide ees, tänasest uuest Piiblitõlkepüüdlusest ja selle eesmärkidest. Vestlevad ja loevad Vello Salo ja Indrek Hirv. Küsib Jürgen Rooste

uudised

Kauneimate raamatute konkurs

Alates 9. detsembrist kuni 6. jaanuarini on võimalik esitada raamatuid võistlusele „25 kauneimat raamatut“ ja „5 kauneimat lasteraamatut“. Võistlusele esitatakse raamat tuleb koos ankeediga tuua Eesti Rahvusraamatukogu infoletti. Võistluse reeglendi, ankeedi ja raamatukogu lahtiolekuajad leiata Eesti Rahvusraamatukogu kodulehelt www.nlib.ee. Konkursi tulemused avaldatakse 2. veebruaril 2011.

Eestikeelsed e-raamatud!

Ligi 40 kirjastust hakkavad koostöös Eesti Digiraamatute Keskusega (EDRK) lugejatele pakkuma ka e-raamatuid. Nii võib peagi kogu meie isiklik raamatukogu mahtuda ühekorraga meie taskusse. E-raamatuid hakkavad müüma kõik suuremad raamatümüüjad. Oma vastavate veebipoe arendustega tulevad välja nii Rahva Raamat, Apollo kui ka Krisostomus. Lisaks on avanud digitaalsete raamatute ostukeskkonna (www.digikogu.ee) ka Elion.

EDRK juhi Margus Küppari sõnul on e-raamatud keskkonnasõbralikum, nende ostmine ja lugemine on väga mugav ning hind kolmandiku võrra soodsam paberramatute hinnast. Kirjastajad usuvad, et e-raamatute tulek muudab oluliselt kogu sektori arengut. Nagu ütleb Marek Tamm kirjastusest Varrak: „...olen nüüd lõplikult veendunud, et on ainult aja küsimus, mil suurem osa raamatuid kolib e-lugerite või tahvelarvutite ekraanile.“

Lumine luulekogu

Pimedad sügised muutuvad esimese lume langedes veidi heledamaks, päeva jätkub kauemaks. Lumi ilmub ilmutusena, valgustusena ja kõige eelneva eitusena ja lihtsalt lumena. Muudkui ilmub ja ilmub Eesti luulesse. Eesti luuletajate – alates Anna Haavast ja lõpetades Kätlin Kätlini, Kivisildniku ja Krulliga – lumeluule sai kogumikuks „Lumi see me ühine“ tänu luuletaja Kalju Kruusale. Luulevalikut täiendavad fotokunstnik Hermes Sarapuu fotod lumehelvestest.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit
© EKL 2010

